

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ 40' / 45'

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2024-2025

ΜΕΡΟΣ Ι. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α. Κατανόηση διδαγμένου κειμένου

(Μονάδες 30)

Κείμενο 1

Οἶσθα οὖν ὃ μέλλεις νῦν πράττειν, ἢ σε λανθάνει; ἦν δ' ἐγώ. Τοῦ πέρι; Ὅτι μέλλεις τὴν ψυχὴν τὴν σαυτοῦ παρασχεῖν θεραπεῦσαι ἀνδρὶ, ὡς φῆς, σοφιστῆ· ὃ τι δέ ποτε ὁ σοφιστὴς ἐστὶ, θαυμάζοιμ' ἂν εἰ οἶσθα. καίτοι εἰ τοῦτ' ἀγνοεῖς, οὐδὲ ὅτῳ παραδίδως τὴν ψυχὴν οἶσθα, οὔτ' εἰ ἀγαθῷ οὔτ' εἰ κακῷ πράγματι. Οἶμαί γ', ἔφη, εἰδέναι. Λέγε δὴ, τί ἡγῆ εἶναι τὸν σοφιστὴν; Ἐγὼ μὲν, ἦ δ' ὅς, ὥσπερ τοῦνομα λέγει, τοῦτον εἶναι τὸν τῶν σοφῶν ἐπιστήμονα. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, τοῦτο μὲν ἔξεστι λέγειν καὶ περὶ ζωγράφων καὶ περὶ τεκτόνων, ὅτι οὗτοί εἰσιν οἱ τῶν σοφῶν ἐπιστήμονες· ἀλλ' εἴ τις ἔροιτο ἡμᾶς, Τῶν τί σοφῶν εἰσιν οἱ ζωγράφοι ἐπιστήμονες, εἵπομεν ἂν πού αὐτῷ ὅτι τῶν πρὸς τὴν ἀπεργασίαν τὴν τῶν εἰκόνων, καὶ τᾶλλα οὕτως. εἰ δέ τις ἐκεῖνο ἔροιτο, Ὅ δὲ σοφιστὴς τῶν τί σοφῶν ἐστίν; τί ἂν ἀποκρινοίμεθα αὐτῷ; ποίας ἐργασίας ἐπιστάτης; Τί ἂν εἵπομεν αὐτὸν εἶναι, ὃ Σώκρατες, ἢ ἐπιστάτην τοῦ ποιῆσαι δεινὸν λέγειν;

Πλάτωνος *Πρωταγόρας* Δ'

A.1. Να αποδώσετε μόνο τις ἔντονα μαυρισμένες προτάσεις του πιο πάνω κειμένου (Κείμενο 1) σε ορθό νεοελληνικό λόγο.

(μονάδες 20)

A.2. Να γράψετε ὅ,τι ζητεῖται για τα πιο κάτω.

α. καίτοι εἰ **τοῦτ'** ἀγνοεῖς, οὐδὲ ὅτῳ παραδίδως τὴν ψυχὴν οἶσθα

Σε τι αναφέρεται η αντωνυμία **τοῦτ'**;

β. Τί ἂν εἵπομεν **αὐτὸν** εἶναι, ὃ Σώκρατες, ἢ ἐπιστάτην τοῦ ποιῆσαι δεινὸν λέγειν;

Σε ποιον αναφέρεται η αντωνυμία **αὐτόν**;

(μονάδες 10)

B. Κατανόηση αδιδακτου κειμένου**(Μονάδες 25)****Κείμενο 2**

Στο έργο *Περί αντίδοσεως* ο Ισοκράτης υπερασπίζεται τον εαυτό του στο δικαστήριο, όταν κάποιος τον προσκάλεσε σε αντίδοση (= πρόταση για ανταλλαγή περιουσιών).

Οἶμαι δὴ πάντας ἂν ὁμολογήσαι τοὺς νόμους πλείστον καὶ μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους εἶναι τῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων· ἀλλ' ἢ μὲν τούτων χρῆσις τοῦτ' ὠφελεῖν μόνον πέφυκεν, τὰ κατὰ τὴν πόλιν καὶ τὰ συμβόλαια τὰ γινόμενα πρὸς ἡμᾶς αὐτούς· εἰ δὲ τοῖς λόγοις πείθοισθε τοῖς ἑμοῖς, ὅλην τὴν Ἑλλάδα καλῶς ἂν διοικοῖτε καὶ δικαίως καὶ τῇ πόλει συμφερόντως. χρῆ δὲ τοὺς νοῦν ἔχοντας περὶ ἀμφοτέρα μὲν ταῦτα σπουδάξαι, αὐτοῖν δὲ τούτοις τὸ μείζον καὶ τὸ πλεονος ἄξιον προτιμᾶν.

Ἰσοκράτους *Περί αντίδοσεως* 79-80**Λεξιλόγιο:**

αὐτοῖν δὲ τούτοις (δυσικός αριθμός)= από αυτά τα δύο

B. Να αποδώσετε μόνο τις έντονα μαυρισμένες προτάσεις του πιο πάνω αδιδακτου κειμένου (Κείμενο 2) σε ορθό νεοελληνικό λόγο.

Γ. Αδιδακτο κείμενο για ορθογραφία**(Μονάδες 5)****Γ.1.** Υπαγόρευση ορθογραφίας

[Σωκράτους δὲ ἐγὼ τῶν μὲν λόγων οὐκ ἔμπειρός εἰμι, ἀλλὰ πρότερον, ὡς ἔοικε, τῶν ἔργων ἐπειράθην] Πλάτωνος *Λάχης* 188e

(μονάδες 4)

Γ.2. Να συμπληρώστε τα γράμματα που λείπουν από τις λέξεις, ώστε να είναι ορθογραφικά σωστές. Αν χρειάζεται, να τις τονίσετε.

ἐκεῖ αὐτὸν ἠῦρον ἄξιον ὄντα λόγων καλ___ν καὶ πάσ___ς παρρησίας.

(Πλάτωνος *Λάχης* 189a)

(μονάδα 1)

Δ. Γλωσσικές παρατηρήσεις (γραμματικές, συντακτικές, λεξιλογικές) (Μονάδες 20)

Δ.1.α. Να γράψετε το γ' πρόσωπο πληθυντικού αριθμού στην προστακτική του αορίστου β' του ρηματικού τύπου: *γγνόμενα*

(μονάδες 2)

Δ.2.α. Να γράψετε τους άλλους βαθμούς (μονολεκτικούς τύπους) της πιο κάτω λέξης διατηρώντας τον ίδιο γραμματικό τύπο. Να διευκρινίσετε ποιον βαθμό γράφετε.

μεγίστων

(μονάδες 2)

Δ.2.β. Να ξαναγράψετε την πρόταση που ακολουθεί βάζοντας όπου *οί λόγοι = ό λόγος* και όπου *ύμεις = σύ*, κάνοντας και όλες τις άλλες αναγκαίες αλλαγές.

εί δέ τοῖς λόγοις πείθοισθε τοῖς ἑμοῖς, ὄλην τήν Ἑλλάδα καλῶς ἂν διοικοῖτε καί δικαίως καί τῇ πόλει συμφερόντως.

(μονάδες 4)

Δ.3.α. Στο πιο κάτω απόσπασμα:

- i. Να καταγράψετε έναν επιρρηματικό προσδιορισμό της αναφοράς.

(μονάδα 1)

- ii. Να αναγνωρίσετε το είδος της έντονα μαυρισμένης μετοχής και να δικαιολογήσετε την πτώση της.

εί δέ τοῖς λόγοις πείθοισθε τοῖς ἑμοῖς, ὄλην τήν Ἑλλάδα καλῶς ἂν διοικοῖτε καί δικαίως καί τῇ πόλει συμφερόντως. χρή δέ τοῦς νοῦν ἔχοντας περί ἀμφοτέρα μὲν ταῦτα σπουδάζειν, αὐτοῖν δέ τούτοις τὸ μείζον καί τὸ πλέονος ἄξιον προτιμᾶν.

(μονάδες 3)

Δ.3.β. Να μετατρέψετε τον υποθετικό λόγο που υπάρχει στην πιο κάτω περίοδο λόγου έτσι, ώστε να δηλώνει την αόριστη επανάληψη στο παρόν και μέλλον.

εί δέ τοῖς λόγοις πείθοισθε τοῖς ἑμοῖς, ὄλην τήν Ἑλλάδα καλῶς ἂν διοικοῖτε καί δικαίως καί τῇ πόλει συμφερόντως

(μονάδες 4)

Δ.4.α. Να χωρίσετε τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου στα συνθετικά τους στα Αρχαία Ελληνικά. Στο β' συνθετικό να γράψετε το ρήμα στο α' ενικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής.

- i. *παρασχεῖν* (Κείμενο 1)
- ii. *ὁμολογήσαι* (Κείμενο 2)

(μονάδες 4)

Ε. Μεταφορά νεοελληνικού κειμένου στα Αρχαία Ελληνικά **(Μονάδες 5)**

Να μεταφέρετε το πιο κάτω κείμενο στα Αρχαία Ελληνικά.

Οι άρχοντες και οι πολίτες πρέπει να πειθαρχούν στους νόμους και να μη δέχονται χρήματα. Όλοι μαθαίνουν να βοηθούν την πατρίδα.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Μονάδες 15

Α.1. Να αναφέρετε και να εξηγήσετε δύο (2) σωκρατικές μεθόδους που εντοπίζετε στο Κείμενο 1. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

(μονάδες 8)

Α.2. «Εσύ ο ίδιος, λοιπόν, πηγαίνεις κοντά στον Πρωταγόρα, με σκοπό να γίνεις τι»; Και αυτός είπε, έχοντας κοκκινήσει –γιατί άρχισε πια να χαράζει το φως της ημέρας, ώστε αυτός να φαίνεται ολοκάθαρα: «Εάν βέβαια η απάντησή μου πρέπει να μοιάζει με τις προηγούμενες, είναι φανερό ότι πηγαίνω για να γίνω σοφιστής».

Πλάτωνος *Πρωταγόρας* Γ'

Ο Πλάτων έγραψε τον διάλογο *Πρωταγόρας* με τη μορφή του «αφηγημένου διαλόγου», γεγονός που του παρείχε πολλές εκφραστικές δυνατότητες.

Να εξηγήσετε τον όρο «αφηγημένος διάλογος» και να παρουσιάσετε τεκμηριωμένα μία (1) εκφραστική δυνατότητα του συγγραφέα, με βάση το πιο πάνω απόσπασμα.

(μονάδες 7)

- ΤΕΛΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ -